Zămislirea și „îmbisericirea” pruncului

Antrenat zilnic în probleme existenţiale, de la zămislire şi până la moarte, omul caută sensuri în tot ceea ce întreprinde, sprijinindu-se pe capacităţile sale psiho-somatice, clădite pe moştenirile ereditare, spirituale şi culturale. El are un drum important, unic şi irepetabil, în universul în care fiinţează şi se folosește de reperele potrivite pentru a împlini acest itinerariu al propriei realităţi, căutând nu numai să epuizeze spaţial şi temporal existenţa personală, ci mai ales să devină ceea ce Dumnezeu a rânduit în marea Sa înţelepciune omului – dumnezeu după Har.

Înzestrat cu preafrumosul chip al Creatorului său, îndemnat și îndrumat să ajungă la statura ,,*bărbatului desăvârşit*” a asemănării după Dumnezeul Treimic, omul este ,,provocat” să-şi descopere bogăţia propriei prezenţe în dimensiunea creatului, într-un context existenţial ce poartă tainic urmele „*Celui ce este*”. Asistat de Dumnezeu în chip proniator în acest demers, fără a-l influenţa în libertatea de acţiune, omul porneşte în explorarea unui univers de o bogăţie covârşitoare, pentru a se împlini aici, pentru veşnicie. Căutarea mundană este de fapt o căutare a sinelui, prin care se descoperă şi se modelează după resursele inepuizabile puse la dispoziţie de Dumnezeu în suportul creat.

Prin structura fiinţei sale şi prin scopul pentru care a fost creat, omul este o făptură teocentrică şi numai îndreptându-se spre Dumnezeu el devine cu adevărat om. Fără a-L avea pe Dumnezeu în existenţa lui, omul nu este cu adevărat om, rămâne mutilat, cu o parte din el amputată, în stare de alienare.

Pentru ca omul să ajungă la desăvârşirea fiinţei lui, după modelul lui Hristos, începătorul şi plinitorul firii sale, el trebuie să trăiască potrivit Duhului. Omul nu este om deplin şi nu trăieşte cu adevărat decât dacă trăieşte în Duhul; numai prin Duhul Sfânt omul vieţuieşte potrivit propriei naturi. În Duhul, prin *Vestea cea bună* adusă de Mântuitorul Hristos, omul este chemat să participe la *Viaţă*, după modelul Treimic al existenţei celei bune, iar aceasta nu poate fi experiată doar individual, ci, în primul rând comunial, în spaţiul tainic al Bisericii.

Biserica este spaţiul unde Dumnezeu se revelează cu întreaga suită a veşniciei, în

legătură cu omul ce se străduieşte să se înveşnicească împreună cu alesul alai. Dumnezeu îşi coboară dragostea, iar omul, înaripat de Har, urcă pentru a răspunde acestei iubiri. Este o întâlnire minunată, în Împărăţia lui Dumnezeu, din care omul are de câştigat totul, mai ales nemurirea.

Omul a fost chemat de Logosul divin la comuniunea cu Sine prin dumnezeiasca Liturghie, efectul iubirii jertfelnice fiind îndreptat spre restaurarea, sfinţirea şi îndumnezeirea firii omeneşti în Hristos. Prin jertfa adusă Tatălui, comuniunea dintre Dumnezeu şi om s-a restabilit, Hristos făcându-Se *,,tuturor pricină de mântuire veşnică"* (Evr. 5, 9). El comunică tuturor celor ce cred în El şi mai ales celor ce au o participare înţelegătoare la Sfânta Jertfă, puterea Sa sfinţitoare, „iradiantă de iubire" – cum spune părintele Dumitru Stăniloae -, oferindu-Se pe Sine prin Sfintele Taine, prin Sfânta Euharistie. Atunci când ne cuminecăm cu Trupul şi Sângele lui Hristos, trupul nostru individual se hrăneşte cu trupul comuniunii, care este viaţa dumnezeiască întrupată prin Hristos în viaţa lumii. Euharistia ne uneşte nu numai cu Hristos, ci uneşte existenţa noastră dezbinată şi firea noastră fărâmiţată, viaţa noastră biologică şi viaţa noastră duhovnicească, pe cei vii şi pe cei adormiţi, pe păcătoşi şi pe sfinţi într-o unitate dumnezeiască de cuget, într-o singură şi unică suflare. **Viaţa trăită ca şi comuniune, iar nu ca supravieţuire individuală, constituie modul corect de existenţă al Bisericii.**

Pe de altă parte, credinţa pervertită în convingeri individualiste, cultul redus la o îndatorire individuală, nevoinţa transformată într-o cerinţă morală, rugăciunea diminuată la o necesitate particulară, pot desprinde omul de corpul comunităţii euharistice, izolându-l într-un spaţiu al nevoilor egocentriste. Chiar dacă se găseşte în biserică, el individualizează participarea la evenimentul eclezial, iar dacă se împărtăşeşte cu Trupul şi Sângele Domnului Hristos, el vede în aceasta doar un ,,mijloc de sfinţire" ce-i asigură îndreptăţirea şi chiar mântuirea. El, individul, nu este preocupat de caracterul comunial al Bisericii, ia parte la cultul colectiv, dar pentru a se ruga individual, se împărtăşeşte din Potirul comun, dar pentru iertarea păcatelor şi dobândirea vieţii veşnice într-o variantă autonomă, însingurată. Trăieşte creştinismul ca un ansamblu de îndatoriri, obligaţii, necesităţi, ce-i asigură ,,fericirea veşnică" în formula izolată a religiozităţii. Este preţul pe care îl plăteşte pentru dobândirea veşniciei, efortul pe care-l depune necontenit

pentru certitudinea unei vieţuiri ,,sigure" în nemurire.

Biserica lui Hristos revelează și înfăptuiește modului Treimic de existenţă. Acest mod este realizat şi revelat de comuniunea credincioşilor la Ospăţul euharistic, modul de constituire al întregii vieţi bisericeşti. Cultul este colectiv fiindcă exprimă dragostea Treimică în forme liturgice, menite să imprime în om chipul autentic de existenţă, care nu poate fi decât comunial. Întreaga viaţă bisericească ar trebui să exprime această viziune asupra existentului firesc, pentru definirea întregului univers spiritual al omului. **Tainele şi ierurgiile desprinse de constituirea euharistică a Bisericii, apar ca simple ceremonii sau ritualuri potrivite momentelor sau evenimentelor centrate pe individ, ce oferă o ,,certificare harică", îmbrăcată în formă magică** (nevoia instinctuală a omului de religie). Deasemenea, **Biserica când nu se mai identifică cu comunitatea euharistică, ea se mărgineşte la parohia ce deserveşte ,,nevoile religioase" ale credincioşilor, iar preotul devine ,,prestator de servicii", ,,slujbaşul" pregătit să intervină (în numele Domnului!) pentru rezolvarea necesităţilor individuale ale unei comunităţi.** Mai mult, Dogmele, Canoanele bisericeşti şi toate Învăţăturile Bisericii, în loc să reveleze modul concret, autentic de existenţă al Ortodoxiei, se reduc la simple formulări, folosite pentru trebuinţe individuale în dobândirea mântuirii.

Pe Dumnezeu însă, trebuie să-L căutăm nu pentru a-L folosi în trebuinţele cotidiene, fie ele şi liturgice, nu pentru a ne asigura mântuirea în chip individualist, nu pentru a primi compensaţii duhovniceşti pentru nevoinţele particulare, ci pentru că-L iubim cu o iubire ce ne uneşte cu El şi cu semenii noştri.

Din păcate astăzi, universul nostru spiritual este fărâmiţat în mii şi mii de indivizi ce se mulţumesc cu această stare, fără să se recunoască de fapt că e falsificat însuşi modul de existenţă pe toate palierele vieţii bisericeşti şi duhovniceşti. Tocmai de aceea este nevoie de clarificarea acestor aspecte existenţiale, de mare importanţă pentru omul Bisericii (şi nu numai), având în centrul preocupărilor Sfânta Euharistie şi legătura ce există cu viaţă noastră, de la zămislire şi până dincolo de moarte.

Participarea divină la existenţa umană deschide calea fiecăruia dintre noi de a participa la viaţa trinitară. Această oportunitate iniţiată de Dumnezeu pentru

binele netrecător al omului, trebuie să întâlnească răspunsul hotărât al nostru în graniţele universului creat, în conformitate cu legile fizice şi duhovniceşti necesare fiinţării depline. Prezenţa lui Hristos în lume şi invitaţia de a participa la Împărăţia lui Dumnezeu prin experienţa vie a Bisericii, naşte în noi dorinţa de a-L cunoaşte pe Dumnezeu şi de a ne odihni veşnic în comuniune cu El.

Drumul spre plinătate este lung şi dificil pe alocuri, calea fiind strâmtă, urcuşul anevoios, iar omul, de multe ori, îndoielnic şi neputincios. Sfântul Apostol Pavel vede viaţă noastră ca pe o alergare cu bună rânduială pentru dobândirea cununii vieţii celei veşnice şi nesfârşite în Hristos (I Cor 9, 24). Aceasta este dinamica firii noastre, pe trepte din ce în ce mai înalte ale binelui, ce ne uneşte cu Logosul dumnezeiesc.

Înaintarea spre tot mai deplina asemănare cu Hristos nu se poate realiza însă decât în Biserică, de la începuturile vieţii, pentru că în ea se manifestă iubirea lui Dumnezeu prin lucrări, puteri şi forme ce modelează liber pe membrii acesteia, după trăsăturile Logosului Întrupat.

Începând cu **zămislirea**, omul ia contact cu Biserica sub acoperământul matern al gestaţiei, deşi pruncul nu este încă încorporat în Trupul lui Hristos. Fătul este considerat de Sfinţii Părinţi drept un copil adevărat, deosebit de cel venit pe lume doar prin vârstă. Constituit, potrivit naturii sale, după chipul lui Dumnezeu, este menit să ajungă la asemănarea cu Dumnezeu, gradul de dezvoltare biologică nefiind atât de important din punct de vedere duhovnicesc. Copilul aflat în pântece apare cu atât mai valoros, cu cât el este o fiinţă omenească ce înaintează spre o împlinire care nu se va realiza decât la o vârstă adultă şi chiar dincolo de ea. Sfântul Grigorie de Nyssa, defineşte magistral acest traseu existenţial spre asemănarea cu Dumnezeu, în lucrarea *Nu trebuie să-i plângem pe cei adormiţi întru credinţă,* astfel: *,,Făcătorul nostru nu l-a zidit pe om ca să rămână făt în pântecele matern, şi firea nu are drept ţel firea pruncului şi nici nu se îndreaptă numai spre vârstele care vin apoi în urmă şi pe care firea le îmbracă pe rând, prin schimbare – căci înfăţişarea noastră se schimbă odată cu trecerea vremii. Ea nu are drept ţel nici nimicirea pe care o cunoaşte trupul la moarte. Ci toate aceste etape şi toate de acest fel nu sunt decât porţiuni de drum pe care trebuie să le străbatem ca să putem înainta. Scopul şi sfârşitul acestui drum îl constituie restaurarea în starea cea dintâi, care nu este nimic altceva decât asemănarea cu Dumnezeu. Şi după cum, pentru a ajunge la spic, natura a socotit de cuviinţă să facă să răsară mai întâi fir de iarbă, dar nu acesta este scopul ei, şi nu de spice*

sau de paie se îngrijeşte agricultorul, ci de bobul de grâu care ne este spre hrană şi care se iveşte în urma celorlalte, tot aşa, în ce priveşte viaţa, menirea ei este fericirea cea veşnică. Şi tot ce priveşte acum trupul: moartea, bătrâneţea, tinereţea, copilăria şi începutul ce se face în pântecele mamei, toate acestea sunt, ca şi iarba, paiul şi spicele, un drum şi o înlănţuire, o înaintare spre desăvârşirea nădăjduită, a ceea ce ni s-a dat ca potenţă."

Valoarea zămislirii se oglindeşte şi în faptul că acest act reproduce într-un anumit fel actul de creaţie al primului om de către Dumnezeu. El fiinţează după cuvântul Sfintei Scripturi – *,,Să facem om după chipul şi după asemănarea Noastră"* (Fac. 1, 26) – fiind darul lui Dumnezeu pentru părinţii trupeşti ce se cuvine să-l recunoască şi preţuiască la justa lui valoare. După cum Adam a reprezentat încununarea creaţiei, aşa şi copilul zămislit devine încununarea părinţilor prin lucrarea creatoare şi proniatoare a lui Dumnezeu.

Se cade apoi, ca ei, părinţii, să fie fii ai Bisericii şi să-l ajute să crească biologic, dar și duhovniceşte pe pruncul nenăscut, mai întâi prin mama ce-l poartă cu multă grijă şi căldură în pântece, iar apoi prin tatăl ce-şi manifestă continuu dragostea spre cei doi, pentru o bună rodire, la vremea potrivită, când, după naștere, se va uni şi pruncul cu Hristos prin Taina Sfântului Botez. O bună purtare de grijă însă, nu poate exista în afara spaţiului Bisericii, fără o participare la Sfânta Taină a Euharistiei, aceasta nu pentru a împărtăşi pruncul nenăscut (prin intermediul mamei!), ci pentru ca cei doi să răspundă iubirii lui Dumnezeu, prin împărtăşirea cu Sfintele Taine. Participarea viitorilor părinţi la viaţa Bisericii, dezvoltă mediul potrivit existenţei celei bune, în care pruncul, când se va naşte şi va deveni membrul ei ,,cu drepturi depline", va avea o bună aşezare sufletească şi trupească în staulul pregătit din timp de familie. De aici trebuie să pornim pentru a genera putere duhovnicească – până la mutarea din această viață – într-o existență plină de greutăți și încercări.

Este nevoie, mai mult ca oricând, să punem în valoare fiecare etapă a existenței noastre, nu orișicum, ci în strânsă legătură cu Biserica, cu Hristos, cu Euharistia. Numai așa putem înțelege și valorifica pentru veșnicie fiecare moment al ființării noastre, începând cu zămislirea și sfârșind cu moartea care este de fapt o altă naștere după o „gestație" vremelnică în lumea aceasta.

Preot Claudiu Buză